

Istega navduševalnega sredstva kakor Karl Maj, se bom poslužil tudi jaz pri že na propast pri dirki obsojeni kobilici.

Vozniki so se krohotali na ves glas moji smešnici in me dražili, naj ji zatulim v uho, da je nebeška glorijska.

Stopil sem k ciganki, ki je sklanjala v vsej kljusasti ponižnosti glavo in se ji niti sanjalo ni, kaka naloga jo čaka.

Dvignil sem ji glavo, prijel z obema šakama za desno uho, pihnil iz polnih prs vanj in kriknil:

»Teci, luca!«

Spustil sem glavo in uho. Kobilše je streslo z vsemi grivami, rep kvišku, sključilo je hrbet in se pognalo navkreber tako, da bi bil skoraj voznik omahnil s sani.

Mrha je kar zaplavala po hribu s sanmi — polnimi gnoja.

Drugi voznik in sodirkač z najboljšim parom konj je pri pogledu na od samega vraga sproženo mrše obrnil bičnik narobe in začel tako udrihati po konjskih zadnjicah. Nič ni pomagalo, ni dohitel ciganke niti do sredine hribčka, ko je bila suhljad že pred brajdami in še te je hotela podreti kar z glavo in odbrzeti dalje.

Na ta čudež so kmetje nemo ostrmeli. Zaklical sem jim, da še moram za kobilico, sicer bo cerkev res ob — brajda.

S kočarjem sva komaj z vso silo toliko umirila neugnanke, da sem jo pograbil za uhljo in si dal opravlja z njim. Copernija mi je naglo uspela. Ob zaključku sem zavpil na ves glas: »Luca, pomiri se!«

Kobilše je sklonilo pokorno glavo in se prelevilo v ono sestradano in zdelano crko, kakor je bila pred nastopom tekme.

Dirka in stava sta bili dobljeni. Mojim kmetom so se pobesili nosovi. Prepričani so bili, da sem se navzel iz Majevih spisov tam daleč na Vzhodu domače čarovnije.

Je trpelo nekaj časa, predno so se kmečki vozniki do dobra zavedli, da niso bili priča kakih puščavniških goljufigi sliki, ampak da se je vse istinito odigralo od cerkvene viničarije do brajd vinograda.

Pred razhodom je vsak privlekel iz žepa klobaso ali kuhano svinjino in vino iz cerkvene kleti je zakrožilo v obilni meri med vsemi z zmagovalcem bajtarjem vred.

Jedli, pili smo in bili prav židane volje. Kmete je neznansko srbela radovednost. Neprestano so silili vame, naj jih naučim copernije s konjskim uhom, da jo bodo tudi oni proizvajali ob priliki. Obljubo vsakoletnega dovoza gnoja sem imel, zakaj bi hranil nedolžno skrivnost zase.

Razlagal sem jim, kako sem bil prav reven kaplan na Kozjaku. Životaril je tedaj v najbolj globoki grabi fare čevljarski krpar Mrkač. Bila sta sama s hudo ženo v podrapani kočuri. Redila sta poleg kur — kozo. Šoštar je zapil vsak zaslužen krajcar, katerega je mogel utajiti ženi, ki je nosila hlače pri kočariji. Posebno v zimi ni mogel zdoma, ker je tičala tudi babura dan in noč pod streho.

Kadar je že imel pod najstrožjim nadzorstvom preveč suho grlo je ženki samo zagrozil:

»Baba, daj mi nekaj drobnega za pijačo, sicer ti bom urekel kozo, da ti ne bo dala mleka, ampak samo brce!«

Taki grožnji je navadno žena na mah ugodila, saj je že večkrat preizkusila, da dretar res zna, s čemur ji preti.

»Poslušajte, možje! Oni smolasti Mrkač je tudi name prenesel nekaj od njemu lastne čarovniške sile. Pravil mi je, da obstoji njegova nadnaravna moč v čisto navadnih človeških bolhah. Po dve tri bolhe ujame in jih zapre v papirnat štorok. Pusti jih stradati, da so kar podivjane od glada. Štorok odpre na obeh straneh in pihne lačne bolhe kozi v uho.

Gladne živalce si začnejo iskati hrane, skačejo ter praskajo po bobenčku v kozjem ušesu, kar natira rogačo v srdito pobesnelost. Kozja z bolho v ušesu prska, skače, sili v jasli in je sploh ob vso pamet. Odstranitev nagajivcev iz ušesa je enostavna. Treba vzeti zvitek ovčje volne in ga poriniti zdivjani živali v uho. Bolhe se skrijejo takoj v volno, katero izvlečeš in zacopranje je pregnano.

Jaz sem pač prenesel čarovniški recept iz kozjega v konjsko uho. Poskus se mi je prvič v življenju tako izborna obnesel, da je zmagala navadna mrha pri dirki in jaz sem dobil gnojno stavo.

Kmetje so bili do boleznega smeha zadovoljni z mojim pojasnilom. Ostali smo dolgo v noč v cerkveni kleti in pili na zdravje bolh in gnoja.

Tedaj sem prvič in zadnjič pihnil kobilici tri sestradane bolhe v uho in jih polovil na ovčjo volno.

Če se je že kateri od mojih faranov kedaj poslužil opisane čarovnije, mi ni znano. Gnoj pripeljejo kmetje vsako leto na isti dan, ko so zgubili dirko in stavo.

Čudno je le to, da so dan dovoza gnoja za cerkveno gorico krstili za — gnojno veselico — »mist bal« in ne za ples gladujočih bolh v konjskem ušesu.

*

Pacn Lipl.

V Judenburgu na Zg. Štajerskem je imel med vojno ljubljanski pešpolk štev. 17 svoj kader. Slovenski kurati iz Gradca smo se vozili v Judenburg dobrim Janezom maševati, pridigovat in jim delit sv. zakramente.

Po dušebrižnem opravljanju sem dospel jaz v Judenburg na pustni torek leta 1917, da bi pričel na pepelnično sredo zgodaj zjutraj s spovedovanjem celega za odhod na vojno pripravljenega bataljona.

Za dekana je bil tedaj v Judenburgu Slovenec, Kranz po imenu. Gospod je bil star, vedno med Nemci in je bolj težko lomil materinščino. Na pust proti večeru sva se podala z g. dekanom na sprehod izven mesta. Na povratu nama je priklopal nasproti po cesti razcapan dolgin v razklopetanem obvalu. Stopal je počasi, globoko sklonjene glave in tiščal obe roki v žep. Vi-

deti je bilo, da je zamišljen in niti ne vidi, kedo se mu bliža.

G. dekan je pokazal nanj z besedami: »Glejte, temu potepinu pravi radi zanemarjene zunanosti celi Judenburg Pacn Lipl. Je delamržen postopač, fakslnmaher in menda res ni pri vseh petih. Ker vse trdi, da ni čisto odgovoren za svoje besede in dejanja, ga niso vtaknili med vojake, dasiravno bi ga bilo najmanj škoda, če bi ga vzela za vselej vojna. Norčuje se tolikokrat javno in na duhovit način iz oficirjev in višjih uradnikov. Pacn Lipl se upa na dan glasno z vsem, česar bi drugega stalo glavo. Če je resnično prifrknjen, bo dokazal konec vojne, katerega bo on sigurno dočakal. Prepričan sem, kakor hitro bo vojna pri kraju, bo tudi Lipl prisvetil s pravo pametjo.«

Med temle pojasnilom je prismatical Pacn Lipl tik do naju. Naenkrat je dvignil glavo. Preplašeno in vzdramljeno iz razglabljanja je pozdravil g. dekana s prijaznim:

»Dober večer, g. dekan.«

Odzdravila sva in že je bil potepuh mimo. Nenadoma se je obrnil in pritisknil starega gospoda s ponižnim:

»G. dekan, podarite mi dve kroni.«

Poprošeni se je namrgodil in ga zavrnil, da za krepke in čisto zdrave stepuhe nima milodarov v kronah.

Lipl se ni pustil odsloviti s par besedami. Tiščal je še dalje v g. dekana in moledoval za dar dveh kron. Ker ni uspel z vso dolgovežno vsiljivostjo, se je okrenil na odhod s pretnjo:

»Ker mi niste dali malenkosti, za katero sem vas lepo prosil, bom učinil nekaj, česar še nisem doslej!«

Razcapanec je odšklefajdril naprej po cesti, g. dekana je pa njegova pretinja le zaskrbela. Postal je in me vprašal:

»Mislite, da si bo stepuh res kaj napravil?«

Skomiznil sem z ramami brez odločnega odgovora.

Moja negotovost je dobrega gospoda tako zmedla, da je zaklical za Liplom, naj počaka. Brez vseh očitkov in dobrih naukov za bodočnost je gospod segel v žep in stisnil klatažu dve kroni.

Pacn Lipl je spravil denar, se lepo zahvalil in hotel zopet naprej.

G. dekana je uščipnila radovednost. Zaustavil je nebodigatreba in menil:

»Lipl, povej mi odkrito, kaj bi si bil napravil, če bi ti bil res odrekel zaproseno?«

Nagovorjeni je gledal debelo gospoda in mu je zaupal, da ga še niso nikoli zasledovali samomorilni nameni.

»Če bi ne bil dobil od Vas dveh kron, bi bil šel k onemule kmetu drva cepit, da bi si zaslužil večerjo. Torej delat sem hotel iti, kar nisem storil še nikdar na pustni dan. Samo delaste me rešili, ljubi g. dekan, z dvema kronama, in ne prostovoljne smrti, o kateri se mi niti sanjalo ni!«

Tako se je odrezal potepuški Pacn Lipl na pustni torek. Njegov odgovor je segel g. dekanu globoko v srce. Zagledal se je v počasi odhajajočega delamržneža in mrmral:

»Lipl ni nor, pač pa mi drugi, ki kar po dveh kronah plačujemo njegovo lenobo in potepušstvo!«